

תורת מנחם, י'וד שבט ה'תשי"ד

י. בענין ההשתטחות על קברי צדיקים,

— שנזכר בכ"מ בש"ס⁹³, ולהעיר גם מאריכות השקו"ט ע"פ נגלה דתורה בנוגע לההיתר שנהגו הכהנים לילך על קברי צדיקים⁹⁴, שמוזה מובן שהליכה על קברי צדיקים הו"ע שגדלה מעלתו גם ע"פ נגלה דתורה, שלכן משתדלים למצוא היתר בנוגע לכהנים — הנה, נוסף על משנ"ת בארוכה בקונטרס ההשתטחות לאדמו"ר האמצעי, וכן בדרושי הצמח-צדק וכ"ק מו"ח אדמו"ר⁹⁵ — יש לבאר בזה עוד ענין נעלה ביותר (גם ע"פ נגלה דתורה).

יא. ובהקדמה:

בנוגע להשתטחות על קברי צדיקים דנשיאי חב"ד — מנוחתם כבוד (לא בארץ ישראל, אלא) במקומות שונים בחוץ-לארץ דוקא. ועד"ז מצינו בנשיא ומנהיג ישראל הראשון, משה רבינו ("ומשה הי' רועה"⁹⁶, רועה צאן ישראל) — שנשאר במדבר עד היום הזה (אף שכבר עברו יותר מג' אלפי שנה).

יב. והנה, בנוגע למשה רבינו איתא במדרש תנחומא⁹⁷ ש"אמר הקב"ה למשה, משה, באיזה פנים אתה מבקש לבוא לארץ, משל למה הדבר דומה, לרועה אחד שיצא לרעות צאנו של מלך ונשבת הצאן, ביקש הרועה ליכנס לפלטרין של מלך, א"ל המלך יאמרו שאתה השבית הצאן, אף כך א"ל הקב"ה למשה, שבתך הוא שהוצאת ששים ריבוא וקברתם במדבר ואתה מכניס דור אחר, עכשיו יאמרו כו', אלא תהא בצדן ותבוא עמהם, שנאמר⁹⁸ ויתא ראשי עם (צדקת ה' עשה⁹⁹) וגו'".

משה רבינו מצד עצמו יכול הי' לפעול שיכנס לארץ, אבל¹⁰⁰, מה יהי' עם דור המדבר? ...! ישאלו אצלו: אתה בעצמך נכנסת לארץ ישראל, ומה עשית עם... "שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו"¹⁰¹ שנשארו במדבר? ...!

ולכן נאמר עליו "צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל"⁵⁸ — שנשאר עם בני"ב מדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים"⁵⁹, כדי שיוכל סו"ס ("דערווארטן זיך") ליקח עמו את צאן מרעיתו ולהכנס עמהם לארץ ישראל בגאולה העתידה.

יג. ולהוסיף, שמצינו עד"ז אצל יעקב אבינו, בחיר שבאבות"⁶⁰:
 כאשר עשו אמר ליעקב "נסעה ונלכה ואלכה לנגדך" — השיב לו יעקב ש"הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי ודפקום גו' ומתו כל הצאן"⁶¹, ולכן, "אני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה וגו' עד אשר אבוא אל אדוני שעירה", "בימי המשיח, שנאמר" ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו"⁶².

כלומר: מצד שלימות עבודתו של יעקב כשלעצמו" — הי' יכול כבר אז להיות המעמד ומצב דביאת המשיח ("ועלו מושיעים גו' לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה"); אלא, שה"ילדים" — טוען יעקב — אינם מוכנים עדיין לקבל את אורו של משיח, שכן, להיותם "רכים", ולהיותם בבחינת "צאן ובקר", היינו, שנשמותיהם מבחינת "זרע בהמה" שאין להם דעת (הכרה והרגשה) באלקות"⁶³, הרי, אם ימהרו אותם ("ודפקום"), אזי "ומתו כל הצאן" — שתהי' אצלם כלות הנפש לאלקות (כיון שאינם יכולים לקבל ב"כלים"), או שתהי' אצלם מיתה כפשוטה מצד שבירת הכלים (כיון שאינם מוכנים עדיין לקבל את אור המשיח).
 ובגלל זה נשאר הצדיק בגלות למשך כמה שנים — כדי שיוכל ליקח עמו את צאן מרעיתו ולהביאם לימות המשיח"⁶⁴.

יד. ועד"ז בנוגע לכל מנהיג ונשיא ישראל בדורו:
 נשיא ישראל, מבלי הבט על מעמדו ומצבו מצד עצמו"⁶⁵, מניח הוא... את הכל על הצד, ומביט על צאן מרעיתו, וכאשר צאן מרעיתו נשאר בגלות, נשאר גם הוא ("בלייבט ער ליגן")... בגלות, כדי... שיוכל להמשיך ולשמש"⁶⁶... "צינור" ו"ממוצע המחבר"⁶⁷ שעל ידו יוכל יהודי... לקשר את עצם הנשמה... עם עצמות ומהות א"ס ב"ה.

וזהו גם הביאור על זה שמנוחתם כבוד של נשיאי חב"ד במקומות שונים בחוץ לארץ"⁶⁸ — נוסף לכך שממתינים להכנס לארץ בגאולה העתידה יחד עם צאן מרעיתם ("דער גוף זאל מיטגיין מיט אַט דעם גוף") — כדי לעזור ולסייע בכל המצטרך לצאן מרעיתם, להיותם נשמות

נגליוח שהם שרשים לכל הנשמות הפרטיות שברורם, שלכן בכחם וביכלתם לסייע לנשמות הפרטיות (שכל א' מהם הוא "פרט" שלהם) שלא בערך מאשר סיוע של מי שנשמתו אינה נשמה כללית.

English Summary השתטחות

Even according to nigla, one can see going to kivrei tzaddikim is a great and holy matter because the Gemara tries to find a heter for kohanim (who aren't normally able to walk into a cemetery) to go.

Our nesi'im, the rabbeim, are all buried in chutz la'aretz just like the first nasi, Moshe Rabbeinu, who remained in the midbar. The midrash explains that when Moshe begged to be allowed to enter the land, Hashem asked him how he could even think of doing so. It's like a shepherd watching the king's sheep which are taken captive. When he then wants to return to the king, the king refuses, saying, "Now everyone will think that you took the sheep!" So too, Hashem told Moshe, "You took 600,000 Jews out of mitzrayim who all died in the desert; you have to stay with them!"

This means that although Moshe himself would have been able to enter eretz yisrael, he stayed behind in the desolate, barren desert in order to be with the people of his generation and to go with them into eretz yisrael by techiyas hameisim.

Similarly, we find by Yaakov Avinu, the "chosen of the Avos", that when Esav proposed to him to travel together, he refused, saying that the children and animals were fragile, and if he hurried them, they'd die. He therefore would continue at his own pace until he'd come to Seir, which reflects on the times of Moshiach.

This shows us that Yaakov himself was ready for the Geula, but he realized that his children were still fragile and "animal like" in the sense that they did not recognize or appreciate Elokus fully, and they would not be able to handle the coming of Moshiach. He therefore preferred to remain in golus for longer for the benefit of his children.

In the same way, any and every nasi puts himself aside for the good of his flock, so that he may be a medium through which every Jew can connect to Hashem. This is why all the Rabbeim are buried chutz la'aretz, so that in addition to being with their generations by techiyas hameisim, they can help them out even in golus (because they have a neshama klolis which contains a part of every Jew's neshama).

The very fact that a nasi is buried close to his people helps them in golus because they can go to his tziyon to ask for whatever they need. Especially, because when one goes to a Tzaddik's kever, his yechida is connected to Hashem and this awakening empowers him to fulfill his avoda in speech, thought and action in the following days.

רז"ל say that one "cannot compare a person who has bread in his basket to one that doesn't." The fellow who has the bread near him has less of a **תאווה** for it. So too, having a **צדיקיס קבר** nearby weakens **תאוות עוה"ז**, because the **קליפה** knows that if it becomes too strong, the person will go to the **ציון** where his whole **מציאות** is nullified (being that his **יחידה** shines at that time)!